

גליון 36, 9 בספטמבר 2009

ביבי בונה ואובאמה "לא מרוצה"

ההצגה ששמה "הקפאת ההתנחלויות" היא התמצית של מדיניות נתניהו-ברק ושל "תהליך השלום" נוסח אובאמה.

הטקס המתקיים השבוע של הנחת אבן פינה להתנחלות ישראלית חדשה בשטח המכונה E1, המשתרע בין ההתנחלות הוותיקה מעלה אדומים לבין ירושלים, בא להבהיר, למי שעדיין זקוק להבהרה, שממשלת נתניהו-ברק היא ממשלת המתנחלים, הכיבוש ודיבורי סרק על שלום.

מה שמכונה "לחץ אמריקאי", הוליד בקשה של הנשיא אובאמה מנתניהו להקפאה זמנית (במשך 6-9 חודשים) של הבנייה בהתנחלויות. נתניהו, המעוניין בהמשך התיאום הצבאי האסטרטגי עם ארצות-הברית, יודיע כנראה, בקרוב על הסכמתו ל"השעיה זמנית" של הבנייה בהתנחלויות. אך להודעה זו יהיה משקל נוצה - בדיוק כמו להכרזתו של נתניהו, שהוא מכיר בעקרון של שתי מדינות לשני העמים.

מה קורה בפועל? נתניהו אישר את הקמת ההתנחלות החדשה ב-E1, וכן בנייה של 500 יחידות דיור חדשות בהתנחלויות; נתניהו הודיע, כי ההקפאה לא תחול על השלמת הבנייה של 2,500 יחידות דיור, הנמצאות בהליכי בנייה בהתנחלויות, וכן לא על בנייה של מבני ציבור בהן; נתניהו הכריז, כי הרחבת ההתנחלויות בחלק המזרחי, הפלסטיני, של ירושלים, אינה כלולה כלל בהתחייבות שייתן להקפאה זמנית של הבנייה בהתנחלויות; נתניהו ביקש מראשי המתנחלים, שנועדו עמו, שיאמינו לו, כי אותה "הקפאה" אינה אלא מראית-עין לצורך התיאום האסטרטגי עם ממשל אובאמה לגבי אירן והמזרח-התיכון בכללותו.

ישראל אינה מעורבת, ככל הנראה, במלחמה שמנהלות ארצות-הברית ומדינות נאט"ו באפגניסטן. אך מלחמה זו הופכת בעיה מרכזית לגבי ממשל אובאמה. כזכור, אובאמה הכריז על החלטתו לפנות את הצבא האמריקאי מעירק, ונקט כמה צעדים בכיוון זה. אך בצד ההבטחה לפינוי עירק, הדגיש אובאמה, כי ברצונו להביא להכרעה צבאית באפגניסטן. בינתיים חלפה שנה, במהלכה גדל מספר הנפגעים האפגנים וגם בקרב חיילי נאט"ו, אך שום הכרעה צבאית אינה נראית באופק.

גם בנושא חשוב אחר במזרח-התיכון, אובאמה נותר תקוע. כזכור, אובאמה התחייב לפעול באמצעים דיפלומטיים, כדי להשיג הסכמות עם אירן בנושא של פיתוח יכולתה הגרעינית, אך הסכמות כאלה טרם הושגו. הממסד הישראלי רואה בהעדר ההסכמות הזדמנות להשיג הסכמה עם ממשל אובאמה בדבר פעולה צבאית נגד אירן.

בתנאים אלה של הסתבכות מלחמתית קיימת (אפגניסטן) ושל הסתבכות מלחמתית אפשרית (אירן), חוזר ממשל אובאמה למסלול המוכר של הממשלים האמריקאיים הקודמים. ממשלים אלה פיזרו מליצות בדבר "קידום תהליך השלום במזרח-התיכון", אך בפועל גיבו, הן את המלחמות התוקפניות, שישראל יזמה נגד לבנון ונגד עזה, והן את המשך הכיבוש ושלילת זכותו של העם הפלסטיני לעצמאות מדינית ולריבונות מלאה בשטחים שישראל כבשה ב-1967.

הוויכוח על ההתנחלויות חשוב כשלעצמו, שכן הוא אבן-בוחן מסוימת למשמעות הדיבורים של ממשל אובאמה וממשלת נתניהו בדבר "חידוש תהליך השלום". אך מה שחשוב יותר הוא, שממשל אובאמה אינו מתייצב באופן חד-משמעי מאחורי התוכנית לשלום צודק ויציב, ואינו תובע הסכמה ישראלית לשלום בלי התנחלויות, בלי כיבוש, בלי מצור על עזה ובלי חומת הפרדה.

נכון לרגע זה, הממשל האמריקאי מרכז מאמצים בהכנת מפגש פסגה של אובאמה, נתניהו ומחמוד עבאס (אבו מאזן) בניו-יורק, במהלך עצרת האו"ם. אך גם אם נניח, שפגישה כזאת אכן תתקיים, לאן היא תוביל, אם אין הסכמה לגבי מרכיביו של ההסדר המדיני?

הפגנה נגד ההתנחלויות במזרח-ירושלים

ביוזמת רבנים לזכויות אדם, גוש שלום, תעאיוש, בת שלום, יש גבול, קואליציית נשים לשלום וארגונים נוספים

ביום ה', 10 בספטמבר, בשעה 19.30

ברחבת שער יפו בירושלים

הסעה מת"א: 18.00 ליד רכבת מרכז (ארלוזורוב)

מופע האימים של שר הביטחון

מאת **פדרו גולדפרב**

שר הביטחון, אהוד ברק, נטל חלק בפתיחה החגיגית של בית-ספרי, "נופי הבשור", בית הספר הממוגן הראשון, שהוקם בנגב המערבי. תלמידי החטיבה העליונה, שמילאו את שורות האמפיתיאטרון של בית הספר החדש, חיכו בסבלנות ובסקרנות לדבריו של שר הביטחון.

ברק החליט לא לגשת ישר למקומות המסודרים לישיבה, אלא פסע לתוך קהל התלמידים וחניכי תנועות הנוער, ללחוץ ידיים, לפזר חיוכים ולשוחח פה ושם עם תלמידים אחדים.

בשיעורי אזרחות, לאחר תום הביקור, התעורר ויכוח בין תלמידי כיתות י"ב: מה רצה להשיג ברק? להרגיש חלק מ"החברה"? להראות עד כמה הוא "סחבק", קרוב לצעירים? או האם זה היה אקט דמגוגי ופופוליסטי - לבנות את הקהל התומך בעתיד הקרוב [בעוד שנתיים-שלוש], את המצביעים הפוטנציאליים, שיביאו אותו להיות ראש הממשלה הבא?...

גולת הכותרת בביקורו של ברק לא הייתה קשורה בנאומו הקצר, אשר עסק בעברו כתלמיד אשר לא סיים כיתה י"ב, ובסיפורים על איך היה בודק (ומפרק) את מנעולי בית החינוך ברופין. הדברים המעניינים והבעייתיים של ברק נאמרו בתגובה לשאלה, שנשאל בידי תלמיד משכבה י"א. התלמיד רצה לדעת, האם לאחר שיתגייס, צה"ל יעשה הכל, כדי לשמור על חייו, אם וכאשר ייפול בשבי האויב.

מייד לאחר שנשאלה השאלה, התחיל מופע האימים של שר הביטחון. אצטט כמה מהדברים שנאמרו: **"אני לא מציע, לא לעצמנו ולא לנוער, לחשוב במושגים של התבכיינות, של איבוד חוט השדרה, של ספקנות לגבי הדרך, של ספקנות לגבי המחויבות של החברה... לא בכל מחיר נשחרר שבויים... כל מי שמתגייס לשירות קרבי צריך לדעת, שהוא אמור לשלם מחיר יקר...אולי היקר מכל..."**

בשיעורי האזרחות, שהתקיימו לאחר הביקור, ניסינו לבדוק "און ליין" את הדיווחים של התקשורת האלקטרונית. מעניין היה לבדוק את הפער ואת ההבדלים בין הדברים שנשמעו לבין הדברים שהתפרסמו. אבל מעניין הרבה יותר היה לשמוע ולהבין את התגובות של אותם תלמידים, אשר ברובם אמורים להתגייס לצבא בחודשים הקרובים.

ההרגשה הייתה קשה. הדעות נחלקו בצורה ברורה: בין אלה, אשר שיבחו את שר הביטחון על דבריו האמיתיים והאמיצים ("זרק לנו את האמת בפרצוף"), לבין אלה שחשבו, שחזרנו לימים של גיוס עיוור למען המולדת, כי כנראה שעבור שר הביטחון, "טוב למות למען ארצנו"...

ואני, מורה בבית הספר, יושב מול המחשב ומהרהר בצער ובכאב עמוק: מגיע שר הביטחון לביקור חגיגי בבית ספרי החדש והממוגן **ומודיע לנו באופן חד-משמעי וברור, שאין מקום להטלת ספק, אין מקום לערעורים, אין מקום לשאול שאלות מאתגרות ופרובוקטיביות, אין מקום לביקורת... זה הזמן להיות חזקים, זה הזמן לשלטון הכוח, זה הזמן לאפשר לאלימות, להרג ולחוסר הסובלנות לשלוט בחיינו, כי מחכים לנו ימים קשים והמבחנים האמיתיים עוד לפנינו.**

ואני הרי סבור, שמחויבותי המוסרית והחינוכית היא להוביל תהליך חינוכי בעל ייעוד פוליטי: לעזור לחניכים להיות אזרחים בעלי מודעות ערכית ופוליטית; להיות אוטונומיים וביקורתיים; לשאול את השאלות הנכונות; לא לשתוק; לא לקבל דברים כמובנים מאליהם; לא להסתגל למציאות הקיימת ולנסות תמיד לשנות ולהשתפר.

המורים כמחנכים חייבים לשמור על שיח חינוכי שבו מושמעים קולות של תרבויות שונות, שכיבודן מבוסס על עקרונות הפלורליזם, הסובלנות וההסכמיות.

אני מחויב לעזור לתלמידים להשתחרר מלהיות קורבנות של השיטה ושותפים לה, עקב מערכת החינוך ה"סתגלנית" והמסגלת את כולנו.

כי הדיאלוג, האפשרות לשוחח ולשאול שאלות פרובוקטיביות, אדוני שר הביטחון, יובילו את התלמידים לכמיהה למציאות אחרת נטולת דיכוי, נטולת כיבוש ונטולת הרג מיותר, ולאמונה שהמציאות הנוכחית איננה כורח וניתן יהיה לחיות חיים ביחד, מאושרים יותר במציאות אחרת, לא במציאות, אותה שרטטת בנאומך בביקורך בבית הספר.

פדרו גולדפרב, חבר קיבוץ ניר יצחק,
מלמד בבית הספר "נופי הבשור"

האם נכנעת הפרקליטות ללחץ הימין לגבי הבנייה בהתנחלויות?

תנועת שלום עכשיו מאשימה, כי שרים בכירים ואישים נוספים בימין לוחצים על פרקליטות המדינה לשנות את עמדתה לגבי הבנייה על אדמות פרטיות של פלסטינים, הכלולות בתוכניות מתאר של ההתנחלויות.

במכתבה למני מזוז, היועץ המשפטי לממשלה, מתארת התנועה מקרים, שבהם הפרקליטות מודה בבית המשפט, כי הבנייה בהתנחלות היא בלתי-חוקית, אך מתנגדת להוצאת צו ביניים, אשר יאסור כל שימוש בקרקע ואכלוס של המבנים הבלתי חוקים. בתשובת המדינה אין גם התחייבות להוצאת צווי הפסקת עבודה וצווי הריסה סופיים למבנים. תגובה כזאת של הפרקליטות עומדת בסתירה לתגובתה במקרים דומים בעבר, בהם הסכימה להוצאת צווים להפסקת עבודות.

בתנועת שלום עכשיו מבקשים ממזוז להורות למחלקת הבג"צים במשרד המשפטים להתעלם מכל רמיזה או לחץ פוליטי, ולפעול ביושר ובמקצועיות, על מנת לשמור על האינטרס הציבורי ועל עקרון שלטון החוק.

קרן פנסיה של ממשלת נורבגיה יצאה מהשקעתה באלביט מערכות

קרן פנסיה ממשלתית בנורבגיה מכרה את אחזקותיה בחברה הישראלית "אלביט מערכות", כיוון שזו מספקת ציוד מעקב לגדר ההפרדה, ובדרך זו היא מחזקת את הכיבוש. הקרן, המחזיקה נכסים בשווי 400 מיליארד דולר, פועלת לפי קווים מנחים אתיים, הנקבעים בידי ממשלת נורבגיה, ומטרתה - להבטיח שימוש יעיל והוגן יותר בהכנסות של ממשלת נורווגיה מתמלוגי הנפט.

בהצהרה מטעם ממשלת נורבגיה נמסר, כי הקרן מכרה את כל אחזקותיה באלביט מערכות, בשווי של 5.39 מיליון דולר, משום שאינה מוכנה לממן חברות, התורמות באופן כה ישיר להפרות של החוקים ההומניטאריים הבינלאומיים. שרת האוצר הנורבגית, כריסטין האלפורסן אמרה: "חופש התנועה של אנשים המתגוררים בשטחים הכבושים הוגבל באופן בלתי מתקבל על הדעת על ידי בניית הגדר".

מערכת המעקב שמספקת אלביט – "מערכת לפיד", היא אחד המרכיבים המרכזיים בגדר ההפרדה ובמשטר השליטה הקשור אליה.

לב לבייב והקפיטליזם הישראלי

העובדים משלמים גם עבור ההתעשרות וגם עבור המשבר של התאגידים.

מאת **אפרים דווידי**

בדיוק לפני שנה, פיטר האוליגרך הישראלי, תושב לונדון, לב לבייב, 153 עובדים במלטשת יהלומים שבבעלותו בוינדק – בירת נמיביה. הפיטורים, שכללו את כל נציגי העובדים, בוצעו על רקע שביתה, שנתמכה בידי איגוד עובדי המכרות.

מפעל הליטוש של התאגיד LLD Diamonds (ראשי תיבות באנגלית של "לב לבייב יהלומים") הוקם ב-2004 בטקס גדול, שנערך במעמד נשיא נמיביה, שהגדיר את המפעל: "המלטשה הגדולה ביותר באפריקה".

מדוע אנו נזכרים בשביתה זו, שבסופה פיטר לבייב את כל העובדים? כי קפיטליסט, הוא קפיטליסט, הוא קפיטליסט, גם כאשר הוא עוטה דימוי "אנדרדוג". לבייב מסר בשבוע שעבר, במסיבת עיתונאים באחד מבתי המלון שבבעלותו, פרטים בדבר נפילת אימפריית הנדל"ן שלו "אפריקה ישראל". אך לבייב הוא עדיין אחד היהלומנים הגדולים בעולם. במילים אחרות: ללבייב יש כיסים עמוקים מאוד. את האימפריה שלו הוא בנה על ניצול עובדים ותוך שימוש בחסכונות העובדים והגמלאים בישראל. אגב, על מנת למקסם את רווחיו, חברות הבנייה שלו בנו גם בהתנחלויות, תוך ניצול כוח עבודה פלסטיני זול.

בתמצית: סיפורו של לב לבייב הוא סיפורו של הקפיטליזם הישראלי בדור האחרון: שכבה דקה של הבורגנות הגדולה המקומית, שעלתה ופרחה בצילן של ממשלות הליכוד ו"האחדות הלאומית", צברה הון בעידן ההפרטה הפראית: הפרטת התאגידים הממלכתיים, הפרטת קרנות הפנסיה והפרטת הבנייה הציבורית.

הדרך הארוכה מבני ברק ללונדון

דרך ארוכה (ומהירה למדי) עשה היהלומן הצעיר לב לבייב מביתו בבני ברק לארמון בהמפסטד שבצפון לונדון (שכונת בעלי ההון, שרבים מהם ישראלים) הוא שילם תמורת ארמונו 35 מיליון ליש"ט (יותר מ-210 מיליון שקל).

לבייב עשה את כל הדרך מלונדון למסיבת העיתונאים בת"א, כדי לספר את מה שכבר היה ידוע: ההון העצמי של התאגיד "אפריקה ישראל" מסתכם ב- 1.2 מיליארד שקל, אבל חובותיו - כ- 7.5 מיליארד שקל. לבייב סיפר, שהתאגיד מכר בשנה האחרונה כמעט את כל נכסי הנדל"ן, שניתן היה למכור מהר וברווח מסוים. לא ברור, אם ניתן למכור נכסים נוספים (לתאגיד נכסים רבים באתרים מניו יורק ועד מוסקבה), וחשוב מזה: לא ברור, מהי התמורה, שניתן לקבל עבור אותם נכסים, והאם ישנם בכלל קונים. למשל: האם יש קונים למגדל העיתון "ניו יורק טיימס" במרכז ניו יורק, ש"אפריקה ישראל" רכשה לפני כשנתיים ב-525 מיליון דולר.

יש המקווים, שבעל השליטה לב לבייב יכניס את ידו לכיסו, שהוא עמוק יותר מהכספים שהעמיד עד עתה לטובת "אפריקה ישראל". אך שאלה ישירה בנושא זה, נותרה ללא מענה. משפטן שישב לצידו של בעל הבית הפציר בו שלא להשיב. ואכן, לבייב לא השיב.

עד כאן סיפור עלייתו של אוליגרך מקומי ונפילתו, על רקע השלכות המשבר הקפיטליסטי העולמי, שהחל בארה"ב בקיץ של 2007. אבל נפילתו הצפויה של לבייב עשויה להיות הראשונה בשורה של נפילות נוספות. בשבוע שעבר חשף העיתון "כלכליסט", כי מניתוח מקיף, שביצעה המחלקה הכלכלית של רשות ניירות ערך, עולים נתונים מדאיגים בדבר יכולת החברות במשק לעמוד בהתחייבויותיהן.

המשבר והאוליגרכיה המקומית

המשבר הקפיטליסטי טרם הסתיים. חרף הצהרותיהם של הפוליטיקאים, הבנקאים והנגידים (ובהם נשיא ארה"ב), יש לצפות שהמיתון יימשך שנים רבות. ומה יקרה לאוליגרכים המקומיים בתקופה של שפל מתמשך?

היקף חובותיו של עידן עופר, בעל השליטה ב"חברה לישראל", עולה על 41 מיליארד שקל, מזה: כ-10 מיליארד למחזיקי האג"ח ועוד 8 מיליארד לבנקים. חובותיו ארוכי הטווח של יצחק תשובה ("דלק") הם 44 מיליארד שקל, מתוכם: יותר מ-8 מיליארד למחזיקי אג"ח ועוד 6 מיליארד לבנקים. חובותיו של נוחי דנקנר (קונצרן אי.די.בי) לטווח הרחוק מסתכמים ב-81 מיליארד שקל, מתוכם: למחזיקי האג"ח: כמעט 25 מיליארד שקל ועוד 6 מיליארד שקלים לבנקים. חובותיו לטווח הארוך של אליעזר פישמן (איל הנדל"ן והתקשורת) הם 23 מיליארד שקל, מתוכם: שלושה מיליארד למחזיקי האג"ח ועוד שלושה מיליארד לבנקים. מכאן, שחובותיהם של ארבעת ה"טייקונים" המקומיים מסתכמים ב-190 מיליארד שקל – יותר ממחצית תקציב המדינה לשנה זו!

מה מסתתר מאחורי המושגים אגרות חוב וחובות לבנקים? מדובר בכספם של העובדים והגמלאים. נתניהו הוא שהחליט שכספי הפנסיה, קופות הגמל וקרנות ההשתלמות יופקדו בקרנות פרטיות לטובת בעלי ההון. כעת, כל מה שנצבר בקרנות הפנסיה וההשתלמות ובקופות הגמל נשלט בידי מוסדות פיננסים, המלווים כספים אלה לאוליגרכים. הממשלה יכולה הייתה לתת רשת ביטחון לכספי החוסכים, אבל היא כבר החליטה לא להעניק רשת ביטחון כלשהי לחסכונות הציבור לזמן ארוך.

יתר על כן, מגמת עושק השכירים נמשכת. משרד האוצר, לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים וההסתדרות מנהלים כעת משא ומתן לגבי הסכם במגזר הפרטי. לפי ההסכם החדש, כל אחד מהעובדים במגזר הפרטי יחויב לתרום רבע יום חופשה עבור "קרן למפעלים בקשיים". מדובר בתרומה חד-פעמית של העובדים במגזר הפרטי לטובת מעסיקיהם, שתנוכה, ככל הנראה, ממשכורת ספטמבר. הכספים, שיאספו כתוצאה מהפעלת התוכנית, יסתכמו ב-250-300 מיליון שקל. "תרומה" מהסוג הזה כבר קיימת במגזר הציבורי: השכירים במגזר הציבורי אולצו בידי ההסתדרות לוותר גם על יום חופשה וגם על מחצית דמי ההבראה.

כך עובדת השיטה בישראל וזו תמצית קורותיו של הקפיטליזם הישראלי: יד רוחצת יד, וכל הידיים נכנסות עמוק לתוך כיסם של העובדים.

"דירה תמורת דירה, עסק תמורת עסק"

למאבק של תושבי כפר שלם (ר' בעמוד האחרון) קדמו מאות מאבקים נגד נישול ופינוי, שניהלו תושבי שכונות בערים ברחבי הארץ, בהשתתפות פעילה של קומוניסטים.

מאת **תמר גוז'נסקי**

בשנות ה-60 וה-70 של המאה ה-20, ניהלו תושבי שכונות ביפו מערכה ממושכת נגד פינויים מבתיהם ללא פיצוי ראוי. התושבים התגוררו בבתים, שהיו בעבר כפרים ערביים. הממשלה החליטה להרוס את הבתים ולבנות במקום בנייני קומות, ותבעה מהדיירים להתפנות.

להמחשת המערכה נגד הפינוי משכונות יפו, הנה תוכנו של כרוז, שפירסם ועד תושבי שכונת עג'מי ב-21 בפברואר 1968:

אל תושבי שכונת עג'מי – נמל – יפו,

בימים אלה נשלחו פקידים בשם חברת 'חלמיש' לשיקום משכנות עוני ת"א-יפו, על מנת לערוך סקר על מצב תושבי השכונה. ועד השכונה הגיע למסקנה, שסקר זה מטרתו להכניס פילוג בקרב דיירי השכונה, שתביעתם היא אחת:

דירה תמורת דירה.

מדוע? בשאלון שכל דייר צריך למלא – עשרות רבות של שאלות. המטרה של חברת 'חלמיש', שכל דייר ישיב תשובות אחרות ומנוגדות לתשובות שכניו, שכל דייר יגיש תביעות נפרדות, ועל-ידי כך לפצל את המאבק המלוכד של תושבי השכונה ל"דירה תמורה דירה".

מטרת הסקר – לעורר תקוות שווא בקרב תושבי השכונה, תקוות שהניסיון מוכיח, שאין חברת 'חלמיש' מוכנה להגשימן.

השאלות בסקר עוסקות בחיים הפרטיים של כל דייר, בהכנסותיו ובהוצאותיו הפרטיות. מה לזה ולבעיית התביעה הצודקת שלנו ל'דירה תמורת דירה'?

בסקר שאלות על יחסי שכנים. אלו שאלות, שעלולות רק להכניס ריב ופיצול בין תושבי השכונה. מה ליחסי שכנים ולתביעתנו הצודקת 'דירה תמורת דירה'?

תושבי השכונה!

ועד השכונה קורא לכם להתלכד סביב הוועד ולא לשתף פעולה עם עורכי הסקר. אם נהיה מלוכדים, נוכל לדחות כל מזימה, שעלולה לפגוע בזכויותינו הצודקות.

במפורד נכשל, במלוכד נשיג תביעותינו. לכן בל יתחייב אף תושב לתביעות כספיות. בל יחשוב תושב זה או אחר, שלבד ישיג יותר. הניסיון מלמד, שאין הדבר ככה.

מלוכדים נמשיך בתביעתנו ובמאבקנו:

דירה תמורת דירה.

על מעורבותם של קומוניסטים בוועד התושבים בשכונת עג'מי-הנמל ביפו תעיד העובדה, שהוועד שיגר ברכה לוועידה ה-16 של המפלגה הקומוניסטית הישראלית, שנערכה בינואר 1969 באולם קולנוע "אילת" ביפו.

כפר שלם במחצית שנות ה-70

במסגרת הפעילות בשכונות, הוציאו סניפי מק"י ביפו ובת"א עלון בן ארבעה עמודים, שכותרתו הייתה: "השכונות במאבק".

בגיליון מחודש מאי 1976, מתואר מאבקם של תושבי כפר שלם, שזכו לביקורי עסקני הממסד רק ערב בחירות. ראש העירייה דאז, שלמה להט (צ'יץ') הודיע ערב הבחירות, כי הוחלט "לחסל את כפר שלם". בתגובה הקימו התושבים, דתיים וחילוניים ותומכי מפלגות שונות, את "המועצה הציבורית של תושבי כפר שלם", ובה 91 חברים. המועצה ארגנה שתי עצרות עם וחילקה חומר הסברה, בו תבעה ביטול של 340 צווי הריסה; בנייה של דירות חד-קומתיות למשפחות בנות 6 נפשות ומעלה; הקמת שיכון לזוגות צעירים; שיפור של השירותים העירוניים.

כתוצאה מהמאבק המלוכד של תושבי השכונה, בוטלו רוב צווי ההריסה והיתר – הוקפאו; הוגדל הפיצוי עבור פינוי; נבנו 32 דירות חד-קומתיות בשטח כפר שלם; וכל תוכניות הפינוי נידונו בשיתוף המועצה הציבורית.

מאבק תושבי נווה אליעזר

אחת התוצאות של המאבק של תושבי כפר שלם, הייתה הקמת שיכון, שבו שוכנו משפחות שפונו.

כתבה באותו גיליון של "השכונות במאבק" עוסקת בגורלן של המשפחות מכפר שלם, שהועברו לשיכון נווה אליעזר:

תושבי השכונות ש'שוקמו' בנווה אליעזר הפכו למפרנסים של הנושים, הבנקים וחברת 'חלמיש'... הצפיפות איומה, כי בכל כניסה של בית יש כ-120 ילדים! מערכת הביוב צרה מלהכיל את השפכים, ואלה מציפים תדיר את פני הקרקע בחצרות הבתים וברחובות.

בהמשך מוצגות הדרישות של תושבי נווה אליעזר:

ביטול כל המשכנתאות והחובות ומסירת הבעלות על הדירות לידי התושבים.

להעביר את המשפחות ברוכות הילדים מדירותיהן לדירות המתאימות לגודל המשפחה.

להפסיק את ההצפה המתמדת של השפכים על-ידי התקנת רשת ביוב ההולמת את התקנים התברואתיים והחוקיים.

להקים גן ציבורי ומרכזי משחקים לילדים, ולהפעיל את מועדון התרבות בהדרכת מדריכים מוסמכים.

הצורך בחינוך אנטי-פאשיסטי כאן ועכשיו

מאת **ארנון דוניץ**

תוכנית חינוכית היא אבן היסוד של היושרה בכל מדינה. דווקא משום כך, חינוך אנטי-פאשיסטי הוא צו השעה.

אני קורא לשר החינוך להוסיף פרק בחינוך לאנטי-פאשיזם לתוכנית ללימוד לקחי השואה בבתי הספר בישראל. המשאבים הרבים, המושקעים בלימוד לקחי השואה, הם לשווא, כל עוד אין מלמדים בהם, כשיעור המרכזי, את הצורך הקיומי והמיידי במאבק בפאשיזם לדורותיו. עלינו להראות את הקשר הישיר בין הנלחמים במרד הגטאות והפרטיזנים ביערות במלחמת העולם השנייה לבין המערכה היום להגנת הדמוקרטיה. הכללתה של תוכנית ללימוד אנטי-פאשיזם תדמה את מערכת החינוך בישראל למקובל במערכות החינוך בכמה ממדינות אירופה, כגון אנגליה, צרפת ואוסטריה.

בעשור זה היינו עדים לעלייה דרמטית באנטישמיות בארצות שונות. אמנם גל זה שכך מעט, אך המשבר הכלכלי העולמי הנוכחי עלול להיות מנוצל להנעתו של גל נוסף.

אשר לישראל, הגזענות היא בעיה אמיתית בה. מפלגות פופוליסטיות ולאומניות-קיצוניות נוסח "ישראל ביתנו" מוצאות בה משענת נוחה. גישות המאופיינות בגזענות, באתנוצנטריות, בשנאת זרים ובמיליטריזם שזורות במדיניותה החינוכית. לכן יש צורך בטיפוח תפיסות אנטי-פאשיסטיות בכל מוסדות החינוך ולילדים בכל רמות ההשכלה.

החינוך בישראל, אולי עכשיו יותר מתמיד, זקוק לגישות נועזות, המסוגלות ליישם תוכניות אנטי-פאשיסטיות לטובת בני הנוער בישראל. בתי הספר בישראל חייבים לעסוק במיזמים ובנהלים, שיוקדשו לקידום רווחת הציבור וטובת הכלל.

נודעת חשיבות עליונה לשירוש אידיאולוגיות ימניות-קיצוניות, הקיימות בקרב הנוער בישראל. ההיסטוריה מלמדת, שחייבים לעצור את הפאשיסטים כאשר הם בתחילת דרכם ומספרם קטן. שלטון דמוקרטי, המתכוון להגן על החברה, צריך להגביר את הפיקוח עליהם, להתנגד להם ולעצור אותם כבר כאשר הם משמיעים את הקריאה "מוות לערבים!", או קריאות דומות.

בארצות-הברית, ולא רק בה, חוגים לא מעטים מציבים, מזה יובל שנים ויותר, את המאבק בקומוניזם כמעשה פטריוטי אולטימטיבי, שהוא שווה ערך להגנת הדמוקרטיה. לפי התפיסה הטוטליטרית, כל מערכת הנשלטת בידי מפלגה אחת – ולא משנה מהי האידיאולוגיה השלטת – היא טוטליטרית. תפיסה זו משמשת בסיס אידיאולוגי להקבלה בין ברית-המועצות לבין גרמניה הנאצית. לפי התפיסה הזאת, האויב, שאומות העולם החופשי התאגדו ללחום נגדו במלחמת העולם השנייה לא היה הפאשיזם, אלא הטוטליטריות.

היו תקופות, בארצות הברית, וכיום – בכמה מדינות בלטיות, שארגונים אנטי-פאשיסטיים מוגדרים בידי הממסד כ"תאים קומוניסטיים חתרניים", ואפילו מוצאים אל מחוץ לחוק. גישה זו הצדיקה בשעתה את המלחמה הקרה וריכזה את האש נגד הקומוניזם, הסוציאליזם וכל מסגרת והשקפה שמאליות, ולכן התנגדה להשקפת העולם האנטי-פאשיסטית.

בתחילת מאמרי קראתי לשר החינוך להכליל בתוכנית הלימודים חינוך אנטי-פאשיסטי. אך למשמע הופעותיו האחרונות של השר גדעון סער, אני נאלץ לקבוע בצער, שאין, כנראה, סיכוי שילמדו בארץ אנטי-פאשיזם כחלק מלימודי השואה.

בתנאים אלה, על ארגונים לא ממשלתיים, גופים פוליטיים ותנועות נוער, ליטול על עצמם את המשימה של חינוך הנוער והצעירים לגבי תוכנו האנטי-הומאני והאנטי-פועלי של הפאשיזם, לגבי הקשר בין פאשיזם לשנאת הזר, להומופוביה, להדרת נשים, לאלימות ולמלחמות כיבוש. פעילות כזאת מקבלת מישנה חשיבות נוכח המפלה שספגו רשימות כמו מרצ והעבודה, ונוכח העלייה המדאיגה של הימין בבחירות האחרונות לכנסת.

משמעות הקריאה "לעולם לא עוד" היא, שאין לתת לפאשיזם להרים ראשו.

היום, בו לימוד לקחי השואה והחינוך לאנטי-פאשיזם יהיו יחידה אחת, יהיה היום שבו ייפתח סיכוי להפשיר את המלחמה הקרה ולהגן על הדמוקרטיה.

ארנון דוניץ הוא מורה ומחנך בקמפוס ביאליק– רוגוזין, ת"א

שוטר שהורשע בהריגת אזרח ערבי נידון ל-15 חודשי מאסר בלבד

משפחת גנאיים מבקה אל-גרביה זועמת על גזר הדין המקל, שהוטל על השוטר שחר מזרחי, שהורשע בהריגת בנה, מחמוד.

שחר מזרחי הורשע ביולי השנה בבית המשפט המחוזי בבאר שבע בהריגת גנאיים במהלך פעילות משטרתית נגד גנבי רכב בפרדס חנה. גנאיים, שנראה פורץ למכוניות, ביקש להימלט מהשוטרים, ואז ניפץ מזרחי את חלון הנהג באמצעות קת אקדחו והרג את גנאיים בירייה בראשו. ב-3.9 נגזרו על שחר מזרחי רק 15 חודשי מאסר בפועל.

שופט בית המשפט המחוזי קבע בגזר הדין, כי שחר מזרחי הרג את מחמוד גנאיים שלא כדין. גנאיים, מדגיש השופט, **"מת כתוצאה של פעולה פזיזה ובלתי שקולה של הנאשם, העולה כדי עבירה חמורה של הריגה. ההרשעה מחייבת ענישה הולמת שתכליתה לבטא את הערך של קדושת חיי אדם, כל אדם, וגם אם נתפס לאחר שפרץ לכלי רכב. לאור עיקרון זה, קבעה הפסיקה כי גם כאשר מדובר בתפיסת עבריין, אין להשתמש נגדו בכוח העלול להיות קטלני, אלא אם כן עבר עבירה של פשע מסוכן".**

אך בבואו לקבוע את גזר הדין, הקל השופט מאוד בענישת ההורג. וכך, בעבירה של הריגה, שהעונש המירבי עליה הוא 20 שנות מאסר, נקבע במשפטו של שחר מזרחי גזר דין של 15 חודשי מאסר בלבד – 6% בלבד מהעונש המירבי.

בפועל יירצה השוטר ההורג רק 10 חודשי מאסר, וזאת בתנאי שבערעור שיגיש השוטר המורשע, לא ישונה גזר הדין.

אלף מפגינים נגד פינוי כפר שלם

[illegible]

"דב חנין [illegible]

[illegible]

אהרון מדואל, [illegible]

ערב מחאה לשחרורו של האמן סמיח ג'בארין ממעצר בית

[illegible]

ועדת המעקב החליטה על שביתה כללית באוקטובר נגד גל הגזענות

[illegible]

"מוחמד ברכה, [illegible]

לקראת יום עבודה בג'יסר א-זרקא

[illegible]

הגדה השמאלית והוצאת אנדלוס

[illegible]

קפיטליזם וכיבוש

דיון בעקבות הופעתו בתרגום לעברית

של ספרה החדש של **נעמי קליין** **(No Logo)**

"דוקטרינת ההלם"

אפרים דוידי, [illegible]

דלית באום, [illegible]

מכללת הגדה השמאלית

[illegible]

מהגרי עבודה, גלובליזציה וקפיטליזם

קורס בהנחייתו של ד"ר **אפרים דוידי**

[illegible]
